

Är acceptans- och dedikations terapi (ACT) en effektiv metod för behandling av depression?

RESULTAT

Resultaten visade att acceptans- och dedikations terapi är en effektiv metod särskilt för vuxna vid behandling av lindrig depression eftersom

- Acceptans- och dedikations terapi (n = 474) var en effektivare metod för att minska depressionssymptom jämfört med konventionella behandlingsmetoder (n = 454).
- Acceptans- och dedikations terapi minskade depressionssymptom omedelbart efter interventionen samt vid uppföljning om tre månader. Det bör påpekas att vid uppföljning om sex månader minskade effekten.
- Acceptans- och dedikations terapi var en effektivare behandlingsmetod för lindrig depression än för medelsvår eller svår depression.
- Acceptans- och dedikations terapi var en effektivare metod för behandling av depression hos vuxna, jämfört med unga patienter.

SAMMANFATTNING

Depression är en allmänt förekommande sjukdom med omfattande effekt på funktionsförmågan, målet med behandling är att påbörja behandlingsmetoderna i ett så tidigt skede som möjligt. Behandling av depression bör planeras individuellt så att patientens behov, behandlingsform och andra behövliga stödåtgärder utgör en enhetlig helhet. Acceptans- och dedikations terapi fungerar som en behandlingsmöjlighet särskilt för behandling av lindrig depression hos vuxna.

BAKGRUND

Uppskattningsvis 5–7 procent av finländarna lider av depression. Depression är dubbelt så vanlig hos kvinnor än hos män.¹ Depression har redan länge varit den största enskilda orsaken till sjukpensionering när det gäller psykisk hälsa. Behandling av depression har stor betydelse för en bättre arbets- och studieförmåga och därigenom en stor samhällsekonomisk betydelse.² Acceptans- och dedikations terapi (ACT) utgår från beteendeterapitraditionen och är en del av kognitiv beteendeterapi (KBT). Ett centralt begrepp i acceptans- och dedikations terapi är psykologisk flexibilitet, för vars utveckling angreppssättet erbjuder verktyg, vilka förbättrar människans funktionsförmåga.³ I Finland lärs metoden ut på universitet och goda resultat har erhållits genom dess användning vid behandling av depression.⁴ Terapiformen ger också en indikation om på vilket sätt beteendeproblem kan förebyggas⁵.

Är acceptans- och dedikations terapi (ACT) en effektiv metod för behandling av depression?

MATERIAL OCH METODER

Evidenstipset baserar sig på en högklassig systematisk översikt som publicerades år 2020 och en metaanalys i vilken effekten av acceptance and commitment therapy vid behandling av depression utreds. Materialet till översikten bestod av 18 RCT-studier (n = 1 088 deltagare). Studierna hade genomförts i Kina, Nederländerna, Kanada, Spanien, Iran, Australien, Sverige, Storbritannien och Finland. Översiktens metodologiska genomförande beskrivs närmare i den ursprungliga publikationen*. Kvaliteten på översikten är bedömd enligt JBI:s kriterier för bedömning av systematiska översikter**.

ANVÄND- BARHET I FINLAND

Resultaten lämpar sig för tillämpning i mentalvårdsarbete i Finland, eftersom 5–7 procent av befolkningen årligen lider av en viss grad av depression. Dessutom kan olika slags övningar som gäller acceptans- och dedikations terapi användas som stöd för klient- eller patientarbete och som egenvårdsmetod. Utbildning i acceptans- och dedikations terapi ordnas i Finland och forskning kring angreppssättet har gjorts i stor utsträckning i både Finland och andra länder.

Mer information om ACT-metoden finns till exempel på webbplatsen mielenterveystalo.fi (på finska).

FÖRFATTARE

Psykolog **Mervi Ahonen** PsM, ProKuntoutus
Universitetslektor **Kaisa-Mari Saarela**, fd, HVM, avhandlingsforskare,
Uleåborgs universitet, ProKuntoutus
Forskare **Jenni Konttila**, ssk, HVM, Hoitotyön tutkimussäätiö

DEN URSPRUNGLIGA PUBLIKATIONEN

***Bai, Zhenggang, Luo, Shiga, Zhang, Luyao, Wu, Sijie, Chi, Iris.** (2020) Acceptance and Commitment Therapy (ACT) to reduce depression: A systematic review and meta-analysis. 2020; 260: 728-737. (på engelska)
****Översikts kvalitet:** God (9/11) JBI: Checklist for Systematic Reviews and Research Synthes.

ANDRA ANVÄNDA KÄLLOR

1. **Käypä hoito.** Depressio. Käypä hoito -suositus. 8.1.2020 Saatavilla internetissä: <https://www.kaypahoito.fi/hoi50023#s3> (vii-tattu 14.4.2020). (på finska)
2. **Eläketurvakeskus.** Työkyvyttömyyseläk-keelle siirrytään yhä useammin masennuk-sen vuoksi. Saatavilla internetissä: <https://www.etk.fi/ajankohtaista/tyokyvyttomyyselakkeelle-siirrytaan-yha-useammin-masennuksen-vuoksi/> (händvisade till 26.4.2020) (på finska)
3. **Pietikäinen A.** Mitä on hyväksymis- ja omistautumisterapia? Saatavilla internetissä: www.joustavamieli.com (händvisade till 25.4.2020). (på finska)
4. **Kohtala A, Lappalainen R, Savonen L, Timo E, Tolvanen A.** A four-session ac-ceptance and commitment therapy-based intervention for depressive symptoms deliv-ered by master's degree level psychology students: a preminary study. Behav Cogn Psychother 2015; 43:360-73. (på engelska)
5. **Lappalainen R, Lehtonen T, Hayes S C, Batten S, Gifford E, Wilson K.G, Nilofar A, McCurry S M.** Hyväksymis- ja omistautumisterapia käytännön terapiatyössä, Ap-plying Acceptance and Commitment Ther-apy (ACT) A Clinical Manual. 2004, 5. STK:n julkaisusarja: Hoitomenetelmien jul-kaisuja nro: 3.1 (på finska)